

ถ้อยแถลงบรรณาธิการ

บทความในฉบับนี้เป็นฉบับแรกของปีที่ 2 ของวารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์ ประกอบด้วยบทความ 2 ประเภท คือ 1) บทความวิจัย 1 เรื่อง และ 2) บทความวิชาการ 5 เรื่อง รายละเอียดของบทความมีดังนี้

บทความที่ 1 เรื่อง **แนวกระบวนการสร้างนวัตกรรมจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนิสิตในรายวิชาเทคโนโลยีกับการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยพะเยา** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดและประเมินผลทักษะและความรู้จากการเรียนรู้เชิงรุกของนิสิตในรายวิชาการรายวิชาเทคโนโลยีกับการพัฒนาสังคม และเพื่อสร้างนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในชั้นเรียนและการทดลองปฏิบัติจริง งานชิ้นนี้เป็นการวัดผลการศึกษาของนิสิตใน 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ในการทำปฏฺิชีวภาพและถ่านชีวภาพมูลวัว และยังก่อให้เกิดนวัตกรรมทั้งที่เป็นนิสิตและเกษตรกรในชุมชน

บทความที่ 2 เรื่อง **แนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑน์ใหญ่วัดxonon จังหวัดราชบุรี** เป็นการศึกษาบทบาทของวัดxonon ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมหนึ่งใหญ่ ประเด็นที่ศึกษาพบว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้นำในการรวมปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเป็นศูนย์กลางในการกำหนดแนวทางอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยความร่วมมือของหลายฝ่าย องค์ความรู้จากการศึกษาพบว่า วัดและพระสงฆ์ได้มีบทบาทในการอนุรักษ์ โดยเฉพาะการเป็นสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑน์ใหญ่วัดxonon และเป็นสถานที่ฝึกหัดการเซตหนึ่งใหญ่ การจัดแสดงหรือการส่งเสริมให้เกิดการแสดงในวัด รวมถึงการจัดสร้างตลาดชุมชนเพื่อให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการด้านการศึกษาและชมศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหนึ่งใหญ่ภายในวัด

บทความที่ 3 เรื่อง **ชุมชนชนมจีน: พลวัตทางเศรษฐกิจและสังคมผ่านการทำชนมจีนในช่วงปี พ.ศ. 2470-2564** บทความนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นศึกษาความเป็นมาของการทำชนมจีนในหมู่บ้านชนมจีน ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภายใต้ภาพสะท้อนบริบทและวิธีการทำชนมจีนของคนในชุมชนในช่วงปี พ.ศ. 2470-2564 โดยใช้วิธีการศึกษาจากประวัติศาสตร์บอกเล่าและสังเกตในพื้นที่จริงมาวิเคราะห์เรียบเรียงและสังเคราะห์เป็นงานเขียน จากการศึกษาพบว่า 1) ชนมจีนได้เข้ามามีบทบาทในหมู่บ้านภายหลังการเข้ามาของนางสังเวียร แสงชัย จนเกิดเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับหมู่บ้านในเวลาต่อมา 2. การทำชนมจีนขายเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน จากเดิมมีเพียงการทำนาข้าวและปั้นหม้อ เมื่อชนมจีนเข้ามาได้กลายเป็นอาชีพและแหล่งเศรษฐกิจหลักของคนในชุมชน 3. การชนมจีนได้กลายเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านในการรวมตัวทำชนมจีนในงานประเพณีต่าง ๆ และภายหลังเกิดเป็นการแข่งขันเป็นความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ

บทความที่ 4 เรื่อง **การประยุกต์หลักธรรมในโอวาทปาติโมกข์เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตตามหลักนิยาม 5** มนุษย์ในสังคมปัจจุบันมุ่งเน้นการสร้างชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยความรู้ ทักษะและค่านิยมที่ดี รวมถึงการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม ความต้องการของมนุษย์ยังขาดคุณภาพจึงทำให้เกิดความทุกข์ที่อาจเป็นเพราะความคาดหวังจนเกินไป บทความนี้จึงนำเสนอหลักการทำความเข้าใจและการปรับสมดุลภาพของชีวิต อันประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ วิวัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต จากนั้น ได้นำเสนอหลักโอวาทปาติโมกข์และการนำหลักโอวาทปาติโมกข์ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างคุณภาพชีวิตตามนิยาม 5 องค์ความรู้ที่ได้จึงเป็นแนวทางการปรับตัวให้เกิดคุณภาพในชีวิตตามกฎของธรรมชาติทั้ง 5 ประการ

บทความที่ 5 เรื่องมองความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจผ่านท่าข้าม บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในช่วงปี พ.ศ. 2388-2536 บทความนี้มุ่งศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของท่าข้าม โดยใช้วิธีศึกษาจากคำสัมภาษณ์และเอกสารเป็นประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมชุมชนบ้านท่าขอนยาง จากผลการศึกษาพบว่า ท่าข้ามในบ้านท่าขอนยางเป็นท่าร่องน้ำลึกที่เกิดเองตามธรรมชาติ ภายหลังการอพยพมาตั้งถิ่นฐานของชาวญ้อที่นำโดยพระคำก้อน จากเมืองคำเกิด แขวงเมืองหลวงพระบาง จึงตั้งเป็นหมู่บ้านชื่อท่าขอนยาง ชาวบ้านได้ใช้เป็นท่าสำหรับข้ามแม่น้ำชี โดยการใช้เรือแพข้ามฟากในอดีต ก่อนที่จะมีสะพานในเวลาต่อมา การบริการของเรือแพจะมีอยู่มากซึ่งเป็นกิจการของนายฮ้อยคำที่พาคนหรือบรรทุกสัมภาระข้ามฟาก องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาพบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ เป็นท่าค้าขายข้าวในอดีตในแถบแม่น้ำชี 2) ด้านอาชีพ การก่อเกิดอาชีพในชุมชนและการสร้างรายได้ของชุมชนสมัยดั้งเดิม 3) ด้านสังคมชุมชนและวิถีชีวิต เป็นท่าที่มีอิทธิพลต่อสภาพสังคมในชุมชนบ้านท่าขอนยางในการดำเนินชีวิตด้วยการสัญจรทางเรือเป็นหลัก

บทความที่ 6 เรื่องวงจรรัฐประหารกับการเมืองไทย: การตีความปรากฏการณ์ผ่านมุมมองเชิงลึกลับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยในปี พ.ศ. 2475 บทความนี้ต้องการนำเสนอปัจจัยในการแทรกแซงทางการเมืองของทหารที่ยังรากลึกในสังคมไทย จนเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมการเมืองไทยผ่านมุมมองปรัชญาทางสังคมศาสตร์และการมองปรากฏการณ์ในเชิงลึกของคลิฟฟอร์ด เกียทซ์ จากการศึกษาพบองค์ความรู้ใหม่ คือ การเกิดรัฐประหารในการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นเพราะการปลุกฝังทัศนคติและอุดมการณ์ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมขององค์กรที่มีลักษณะอนุรักษนิยม โดยประชาชนบางส่วนให้การยอมรับและสนับสนุนการแทรกแซงทางการเมืองของกองทัพ คนไทยส่วนมากยังมีความคิดว่า เรื่องของการเมืองและการปกครองเป็นเรื่องของชนชั้นปกครองและผู้ที่มีอำนาจบางกลุ่ม บางครั้งทหารถูกลดสถานะ บทบาทความสำคัญในอำนาจและหน้าที่ รวมถึงงบประมาณในการพัฒนาทางกองทัพ หรือมีการแทรกแซงจากฝ่ายพลเรือนมากเกินไป ก็จะเป็นเหตุให้เกิดรัฐประหารเพื่อกองทัพจะได้คงสิทธิเสรีภาพของตนเองให้คงอยู่ รวมถึงการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกองทัพด้วยกันเอง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดรัฐประหารในประเทศไทย

บทความทั้ง 6 เรื่องที่กล่าวมา มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดเป็นบทความสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงทำให้วารสารฉบับนี้มีความหลากหลายในด้านเนื้อหาสาระ อันจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการต่อไป อย่างไรก็ตาม วารสารฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาถ้อยแถลงบทความให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น ในนามบรรณาธิการวารสารจึงขอขอบพระคุณและอนุโมทนาผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงผู้เขียนทุกรูป/คน ที่ส่งบทความมาร่วมตีพิมพ์ในวารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์ หวังว่าบทความทั้งหมดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศาสนาและสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สืบไป

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต, ดร.
บรรณาธิการบริหาร